

SANTRAL VENÖZ KATETER BAKIMI

Sevgi ÖZTÜRK¹

ÖĞRENİM HEDEFLERİ

- ▶ Santral venöz kateter yerleştirilmesi için endikasyonları ve kontraendikasyonları tanımlayabilme
- ▶ Santral venöz kateter bakımında kanıta dayalı cilt hazırlama tekniklerini açıklayabilme
- ▶ Kanıta dayalı santral venöz kateter pansuman değiştirme önerilerini tanımlayabilme
- ▶ Santral venöz kateter yerleştirilmesinin sık görülen komplikasyonlarını tanımlayabilme

GİRİŞ

Santral venöz kateter (SVK), büyük, merkezi bir vene (en yaygın olarak iç juguler, subklavian veya femoral) periferik olarak yerleştirilen ve terminal lümen inferior vena kava, superior vena kava veya sağ atriyum içinde kalana kadar ilerletilen kalıcı bir cihazdır. Bu cihazlar ve bunları yerleştirmek için kullanılan teknikler, “merkezi hat” veya “merkezi venöz erişim” terimleriyle kullanılmaktadır. SVK'nın yerleştirilmesi ilk olarak 1929'da tanımlanmıştır. Takip eden on yıllar boyunca, merkezi venöz erişim hızla kardiyak fizyolojiyi incelemek için önemli bir deneysel araç ve ayrıca birçok hastalık sürecinin tedavisinde vazgeçilmez bir klinik araç haline gelmiştir (1).

¹ Öğr. Gör., Ege Üniversitesi Atatürk Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, ozturk.svg@gmail.com

- DİYALİZ PRATIĞİNDE TEMEL BİLGİ VE UYGULAMALAR

Daha nadir görülen komplikasyonlar arasında yüksek basıncın SVK lümeninin kırılmasına neden olarak damarda travmaya, merkezi venöz tromboza ve pıhtılaşmayı ve endovasküler fibröz büyümeyi destekleyen SVK bölgesi veya kateter bölümleri ile bağlantılı stenoz bulunmaktadır (14,19).

Kateterin Kullanıma Kapatılması

Kateter çıkış yerine antiseptik merhem veya solüsyon (örneğin povidone-iodine) sürülür. Steril pansuman ile kateter kapatılır. Pansuman her diyaliz sonrasında değiştirilmeli ve antiseptik yenilenmelidir. Pansuman işlemi esnasında mutlaka sterilit kurallarına uyulmalıdır. Her diyaliz sonrasında % 0.1 heparin içeren 1-2 ml solüsyon lümen içinde bırakılacak şekilde verilir. Bu işlemin her gün tekrarlanmasında fayda vardır. Diyaliz öncesinde her lümen aspire edilerek mevcut pıhtı kalıntıları temizlenmeli ve aynı heparinli solüsyonla yıkanmalıdır (7).

KAYNAKLAR

1. Beheshti, M. A concise history of central venous access. *Tech Vasc Interv Radiol.* 2011; 14(4):184-5.
2. Lee, K., Cho, N., Jeong, et al. Effect of Central Line Bundle Compliance on Central Line-Associated Bloodstream Infections. *Yonsei Medical Journal.* 2018; 59(3), 376-382.
3. O'Grady, N., Alexander, M., Burns, et al. Healthcare Infection Control Practices Advisory Committee (HICPAC). Guidelines for the prevention of intravascular catheter-related infections. *Clinical Infection Disease.* 2011; 52(9):162-93.
4. Ferrara, P., & Albano, L. The adherence to guidelines for preventing CVC-related infections: a survey among Italian health-care workers. *BMC Infect Dis.* 2018;18(1), 606.
5. Bell, T., & O'Grady, N. Prevention of Central Line-Associated Bloodstream Infections. *Infect Dis Clin North Am.* 2017;31(3): 551-559.
6. Theaker, C. Infection control issues in central venous catheter care. *Intensive Crit Care Nurs.* 2005;21(2): 99-109.
7. Kolbakır, F. Vasküler Girişim Yolu. Türk Nefroloji Derneği Web Sitesi: https://www.nefroloji.org.tr/folders/file/vaskuler_girisim_yolu.pdf. Erişim tarihi: 11.09.2021
8. Gominet, M., Compain, F., Beloin, et al. Central venous catheters and biofilms: where do we stand in 2017? *APMIS.* 2017; 125(4): 365-375.
9. Aurshina, A., Hingorani, A., Alsheekh, et al. Placement issues of hemodialysis catheters with pre-existing central lines and catheters. *J Vasc Access.* 2018;19(4): 366-369.
10. Hall, D., Lone, N., Watson, D., et al. Intensive Care Study of Coagulopathy (ISOC) Investigators. Factors associated with prophylactic plasma transfusion before vascular catheterization in non-bleeding critically ill adults with prolonged prothrombin time: a case-control study. *Br J Anaesth.* 2012;109(6): 919-27.

11. Xiong, Z., & Chen, H. Interventions to reduce unnecessary central venous catheter use to prevent central-line-associated bloodstream infections in adults: A systematic review. *Infect Control Hosp Epidemiol.* 2018; 39(12): 1442-1448.
12. Maki, D., Ringer, M., & Alvarado, C. Prospective randomised trial of povidone-iodine, alcohol, and chlorhexidine for prevention of infection associated with central venous and arterial catheters. *Lancet.* 1991;338(8763); 339-43.
13. Danks, L. Central venous catheters: a review of skin cleansing and dressings. *Br J Nurs.* 2006;15(12): 650-4.
14. Patel, A., Singh, S., & Khawaja, I. Central Line Catheters and Associated Complications: A Review. *Cureus.* 2019;11(5): 4717.
15. CDC. Centers for disease control and prevention. *Strategies for Prevention of Catheter-Related Infections in Adult and Pediatric Patients.*2017. <https://www.cdc.gov/infectioncontrol/guidelines/bsi/background/prevention-strategies.html>. Erişim tarihi: 11.09.2021
16. CDC. Centers for disease control and prevention. *Guidelines for prevention of Intravascular Catheter-Related Infections.* 2011. <https://www.cdc.gov/infectioncontrol/guidelines/bsi/recommendations.html>. Erişim tarihi: 11.09.2021
17. CDC. Centers for Disease Control and Prevention. *Vital signs: central line-associated blood stream infections.* 2011. <https://www.cdc.gov/mmwr/preview/mmwrhtml/mm6008a4.htm>. Erişim tarihi: 11.09.2021
18. Aloush, S., & Alsarairoh, F. Nurses' compliance with central line associated blood stream infection prevention guidelines. *Saudi Med J.* 2018;39(3): 273-279.
19. Bhutta, S., & Culp, W. Evaluation and management of central venous access complications. *Tech Vasc Interv Radiol.* 2011;14(4); 217-24.